

گزارش «صبا» از آهنگ‌های خاطر ساز نوری

عیدانه‌هایی به رنگ خاطره

فاطمه فلاح

گزارش

گنجینه شعر و ترانه‌های بهاری در ادبیات فارسی از شکوه و آبرویی به قدمت تاریخ ادبیات ایران برخوردار است. بزرگان ادبیات کلاسیک ایران هر کدام به سهم و در سبک و سبک خود به روایت بهار و جشن نوروز پرداخته‌اند. برخی از این روایات به وصف فلسفه پیدایش جشن نوروز می‌پردازند و برخی دیگر بهار را دست‌مایه‌ای برای غنا بخشیدن به عاشقانه‌های بهاری خود قرار می‌دهند. هر سال با آغاز عید نوروز و سال جدید، موسیقی‌های عیدانه زیادی از گوشه و کنار به دستمان می‌رسد. همچنین بسیاری از این قطعات عیدانه، از رادیو و تلویزیون کشورمان پخش می‌شود؛ ترانه‌های عیدانه‌ای که خیلی از ما با آن‌ها خاطره داریم و گوش سپردن به آن‌ها، حال دلمان را خوب می‌کند. در این گزارش به برخی از ترانه‌های ماندگار نوری می‌پردازیم که در ذیل می‌خوانید.

بهار دلنشین

«بهار دلنشین» یکی از آهنگ‌های خاطره‌انگیز غلامحسین بنان است که آهنگسازی آن را روح‌اله خالقی برعهده داشته و شعر این آهنگ از بیژن ترقی است.

غلامحسین بنان اردیبهشت ۱۲۹۰ در تهران متولد شد. او از سال‌های ۱۳۲۱ تا دهه ۵۰ در زمینه موسیقی ملی ایران فعالیت داشت. بنان عضو شورای موسیقی رادیو، استاد آواز هنرستان موسیقی تهران و بنیان‌گذار انجمن موسیقی ایران بود.

صدای بنان از سال ۱۳۲۱ همراه با همکاری عده‌ای از هنرمندان دیگر از رادیو تهران به گوش مردم رسید. روح‌اله خالقی او را در ارکستر انجمن موسیقی شرکت داد و بار کستر شماره یک نیز همکاری اش را شروع کرد و از بدو شروع برنامه «گل‌های رنگارنگ» به دعوت استاد داود پیرنیا در این برنامه همکاری داشت. بنان در طول فعالیت هنری خود، حدود ۳۵۰ آهنگ را اجرا کرد. او سال ۱۳۶۴ در تهران درگذشت.

کودکانه

با نگاه به آثار بهاری اندکی که موفق به تثبیت در اذهان عمومی شدند، متوجه می‌شوید یکی از وظایف اصلی آثار بهاری، کشیدن بار نوستالژیک برای مخاطب خاطر هباز امروز است. آنچه «کودکانه» فرهاد را جاودانه می‌کند به واسطه پیوندی است که شنونده از طریق این اثر با حافظه تاریخی خود با بهار برقرار می‌کند. این ترانه نوری خاطر هباز در سال ۱۳۵۵ با همکاری فرهاد مهراد، شهیار قنبری و اسفندیار منفر دزاده ساخته شد و خیلی زود با عنوان «بوی عیدی» دهان‌به‌دهان چرخید. امروز «بوی عیدی» پس از گذشت بیش از چهار دهه هنوز به قوت اولیه خود کار کرد دارد و در هر جا و هر زمان که شنیده شود، مخاطب فارسی‌زبان را به روزهای نوستالژیک دهه ۵۰ سوق می‌دهد. شاید متن این ترانه به دلیل تکیه بر خاطره‌بازی نتواند در صد سال آینده اثربخشی امروزی خود را داشته باشد؛ اما به عنوان سند تاریخی هویت یک نسل ماندگار خواهد بود.

نوروز

دهه ۶۰، آن زمان که جنگ تأثیر خود را بر ذهن موسیقایی زمان گذاشته بود، به سال‌های افسردگی حسین علیزاده معروف است. به روایت علیزاده در روز ۱۳ نوروز سال ۱۳۶۲ زمانی که اغلب آثار او رنگ و بویی از اندوه داشت، او با دیدن شادی مردم در روز سیزده‌به‌در به ایده ساخت قطعه‌ای به نام «نوروز ۶۲» رسید. این قطعه این روزها به نام «نوروز» در سی‌دی مجزایی در کنار سی‌دی «نینوا» منتشر می‌شود. علیزاده در این قطعه، غم درونی خودش را در مقابل شادی اجتماعی می‌بیند و ترکیب متناقض آن را به زبان موسیقی درمی‌آورد. علیزاده در سال ۱۳۶۹ نیز سرپرستی آهنگسازی آلبومی به نام «نوروز» را با صدای شهرام ناظری بر عهده گرفت. این آلبوم نخستین بار در شهر کلبه روی صحنه رفت و پنج سال بعد به صورت آلبوم منتشر شد.

بهار بهار

ترانه «بهار بهار» که ملودی آن کاری از تورج شعبانخانی است و تنظیم خود ناصر عبداللهی است از دیگر آهنگ‌های نوستالژی در عید نوروز برای ایرانیان است. این قطعه هر ساله از صداوسیما ایران منتشر می‌شود چرا که این آهنگ هم زنده‌نگهدارنده نام ناصر عبداللهی است و هم بسیاری از ایرانیان با این آهنگ در عید خاطره‌سازی کرده‌اند. گفتنی است بیش از نیمی از ترانه کارهای مرحوم عبداللهی از محمدعلی بهمنی ترانه‌سرای فقید ایران است.

ببار ای ببار بهار

محمد رضا شجریان نیز در سال‌های پساجنگ (۱۳۷۳) برای آمدن بهار «ببار ای ببار بهار / ببار ای ببارون ببار / بادلم گریه کن خون ببار» را برای آلبوم «شب، سکوت، کویر» خواند.

به رقص آ

یکی از شادترین و معروف‌ترین آهنگ‌های نوری که در این ایام بسیار به گوش می‌رسد قطعه «به رقص آ» از محسن چاووشی است که مانند سایر کارهای او بسیار به دل شنوندگان نشسته است. ملودی و تنظیم این قطعه از خود چاووشی و میکس و مستر آن از رضا اسدزاده است.

فصل بهار

این قطعه در یک ابتکار جالب به شش زبان و با صدای شش خواننده تولید شده است. سعید شهروز (لری)، رضا صادقی (بندرعباسی)، پیام عزیزی (کردی)، مرتضی پاشایی (فارسی)، محمد علیزاده (آذری) و مهدی پراچی (عربی) خوانندگان این قطعه هستند. ترانه و ملودی فصل بهار اثری از حسن کریمی است. معین راهبر وظیفه تنظیم و میکس را بر عهده داشته و مستر نیز توسط کوشان حداد انجام شده است. ابراهیم علوی (عود)، قنبر راستگو (جفتی) و احسان نی‌زن (کمانچه) نوازندگان این اثر هستند.

قطعه «فصل بهار» تیتراژ ویژه برنامه تحویل سال ۱۳۹۴ شبکه سه سیما بود. برنامه «سه‌ستاره» با اجرای احسان علیخانی روی آنتن رفت و او این بار طی یک برنامه حدوداً ۹ ساعته میزبان چهره‌هایی از دنیای سینما، ورزش، موسیقی و فرهنگ بود. در این برنامه علیخانی، نغرات برتر نظر سنجی بیستمین سالگرد تاسیس شبکه سه سیما نیز معرفی شدند. همچنین در طول برنامه هم ویدئوهایی از تیتراژهای خاطره‌انگیز این شبکه با حضور خوانندگان آن‌ها پخش شد. گفتنی است این قطعه هر ساله از صداوسیما جمهوری اسلامی در روز سال تحویل پخش می‌شود.

